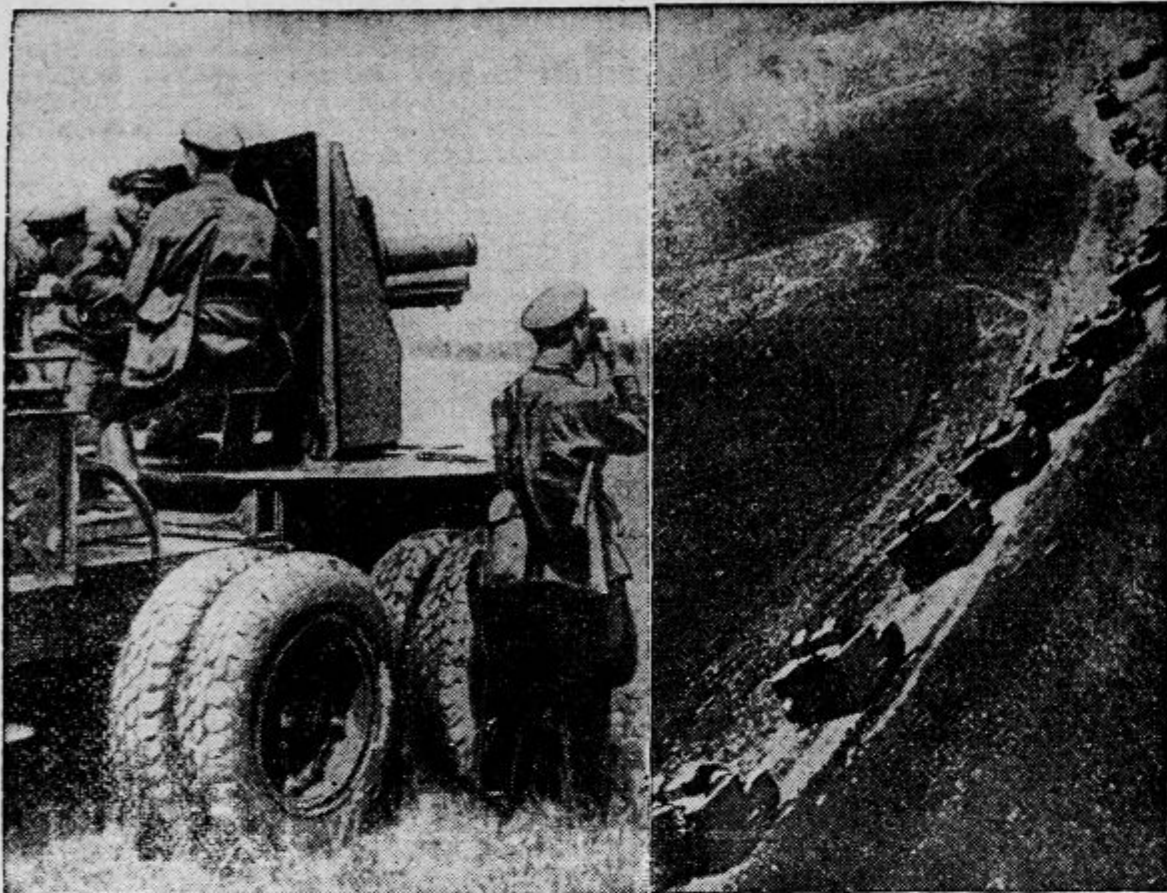

Po zasedbi Besarabije in Bukovine

Na levi: Moto-mehaniziran oddelek rdeče vojske na manevrih — Desno: Kolona sovjetskih tankov

Kdo je bil »Neznani vojak«?

Skrivnost kosti pod Slavolokom zmage v Parizu

Kdo je bil »Neznani vojak«, ki so ga dne 11. novembra 1920 pokopali v grobnici pod Slavolokom zmage, ki ga je dal postaviti Napoleon I. v Parizu? Do današnjega dne ne ve nihče povedati, ali je bil po rodu Anglež, Francoz, Belgijec ali celo kakšen Nemec. Ta skrivnost bo ostala nerazrešena morda za vselej.

L. 1920. so prenesli v Verdun okostja sedmih neznanih mrtvecev iz najrazličnejših predelov, kjer so se dve leti prej divjale najhujši boji. Med njimi so hoteli izbrati Neznane vojak. Pri enem so se našli izkazno znamko, zato so ga izločili. Preostalih šest so razvrstili v krste in z veliko vojaško parado so izvršili izbero. Maginot, graditelj slovite obrambne črte, ki Francozom ni nič zalega, tedaj še minister za penzije, je pozval enega izmed

mnogih vojakov, ki so bili nastopili na paradi, in sicer pešca Avgusta Thina, naj eno izmed krst okraši s sopkom cvetlic. Thin je malo pomislil, potem pa je stopil k šesti krsti od leve in položil nanjo šopek. Zakaj baš na šesto krsto? Zato ker je Thin pripadal šestemu armadnemu zboru in je šestega imel rojstni dan.

Okostje so prepeljali v Pariz in na obletnico premirja so ga pokopali pod Slavolokom zmage. Ta primer dotle neznane počastitve mrtvih bojev je našel posnemalce. Kmalu potem so v londonski Westminsterški opatiji pokopali truplo neznane vojak, leto dni pozneje se je zgodilo isto v Italiji in le malo pozneje so na isti način počastile spomin svojih padlih vojakov druge države, ki so se bile udeležile svetovne vojne.

Moč prepričanja

Bogat mešanec iz Los Angelesa, ki je trdno veroval v svoj povratak iz onostranstva, je v svoji oporoki odredil, da mora ostati njegovo imetje še pet let po njegovi smrti njegova last, kajti v tem času bi se lahko vrnil in ne bi hotel ostati brez denarja. Istočasno je odredil, naj davke plačujejo do njegovega povratka. Šele tedaj, če bi se v petih letih ne vrnil, naj si njegovo imetje razdelijo svojci. Zadnji stavek v oporoki se glasi: »Na skorajšnje svidenje!«

Mina med kopalci

V obmorskem kopalšču Damareju na Danskem je naplavljena mina ubila štiri mlade ljudi. Nesreča se je zgodila zaradi njihove lahkotnosti, ker so poskušali mino razstaviti in se je pri tem razpočila.

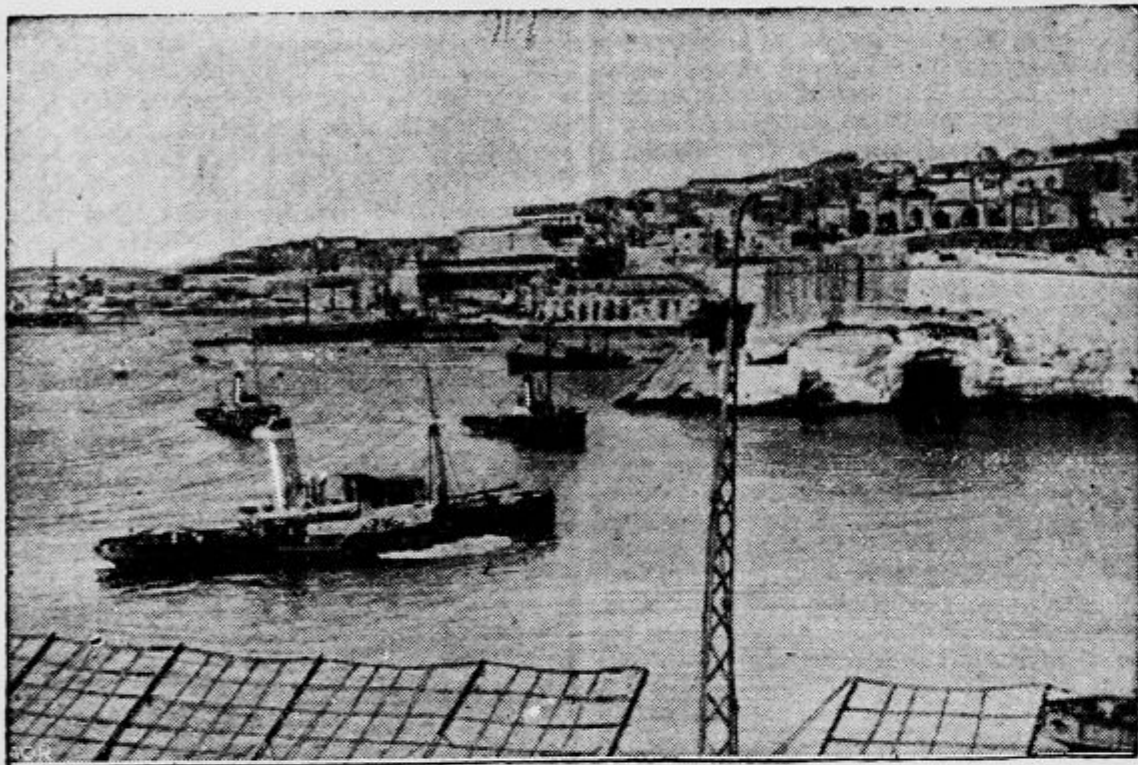
Zakonska vprašanja — učni predmet

Profesor Carl E. Dent, ki predava na državni vseučilišči v Washingtonu že od l. 1931 o zakonskih vprašanjih, je mogel z zadovoljstvom ugotoviti, da se zanimanje slušateljev in slušateljic za njegova predavanja znatno širi. Medtem ko je imel l. 1931. samo 40 slušateljev in slušateljic, je obiskovalo zadnji semester 142 mladih ljudi ter še veliko število gostov.

Italija brez kave

Od 1. julija so v Italiji prepovedali vsako prodajo kave. Kolikor je kave na zalogi, je določena samo za vojaštvo in za bolnišnice.

Pristanišče na Malti

eno najmočnejših oporišč britanske vojne mornarice v Sredozemskem morju, ki je v sedanji vojni silno izpostavljeno napadom italijanskih aeroplanov

Češe ne veš, zdaš izveš:

da je v Švici prepovedano prodajati svež kruh. Kruh mora biti star vsaj 24 ur;

da sme francoski maršal Petain govoriti po radiu, če smatra to za potrebno, toda pod nemškim nadzorstvom;

da se z vso naglico pospešujejo dela na železniški progi Teheran—Tebis, ki bodo dala Iranu direktno železniško zvezo z Rusijo in Turčijo;

da se je v bližini Gibraltarja zrušil na zemljo neki francoski aeroplan s tremi letalci, ki so se ubili;

da so v Ameriki zbrali pet milijonov dolarjev za podporo evakuiranim otrokom iz evropskih držav;

da je zajel Švedsko silen val vročine;

da je osnovana v Petrozavodsku prestolnici sovjetske Karelije univerza, na kateri bodo predavanja v ruskem in finskem jeziku;

da bodo Angleži poslali pol milijona svojih otrok v Avstralijo in Novo Zelandijo;

da je bolgarska vlada imenovala za svojega diplomatskega zastopnika v Moskvi bivšega bolgarskega poslanika v Parizu in Rimu Ivana Stamenova, ki velja navzlic svojim 40 letom starosti za enega najboljših bolgarskih diplomatov;

da je 1. julija minilo 50 let, odkar je Nemčija na podlagi pogodbe z Anglijo dobila otok Helgoland, kjer je zdaj oporišče nemške vojne mornarice.

da je med Leningradom in Stettinom uve dena razporna proga z ladjami;

da razpolagajo Angleži v Egiptu in Palestini z vojsko 200.000 mož;

da so se ob nabrežju Grenlandije pojavile ameriške stražne ladje.

Šala s smrtnim koncem

V Kunovicah pri Ogrskem Gradišču so dečki pri kopanju vtaknili nekemu 12letnemu tovarišu v vsak čevljev enega raka. Ko si je hotel deček obuti čevlje, je grozno zakričal in se zgrudil nezavesten. Poklicali so zdravnika, ki je ugotovil, da je že mrtev od možganske kapi.

Lady Mosleyeva pod ključem

Angleška vlada je izdala zelo stroge ukrepe proti sumljivim osebam, ki bi utegnile pomagati nasprotniku. V zvezi s temi odredbami je bila aretirana in odvedena v ječo tudi lady Mosley, žena voditelja angleških fašistov.

Oporišče Aden

Nekdanje zatočišče gusarjev — žareči pekel Bab-el-Mandeba

Aden, ki so ga vojna poročila po vstopu Italije v vojno že ponovno omenjala, leži na zemeljskem jeziku v najjužnejši Arabiji in je od Berbere v Britski Somaliji oddaljen v zračni črti 270 km, od Džibutija 240 km, od otoka Perima ob vzhodu v Rdečem morju pa 175 km. Do Massaua je 670 km, do Direlave, važne železniške postaje na progi Džibuti—Addis Abeba 495 km, a do Adis Abebe 800 km.

Aden so Angleži zasedli že 19. januarja 1839. Njegovo izredno važnost so spoznali torej že dolgo, preden so začeli graditi Sueški prekop. Prej je bil Aden pribežališče morskim razbojnikom. Rimljani so ta kraj odkrili že l. 24. pred našim štetjem. L. 1839. je tam nasedla neka angleška ladja in gusarji so jo izropali. Posledica je bila ta, da so Angleži kraj zasedli.

L. 1902. je Aden postal protektorat, 1920. je prišel pod upravo zunanje urada, naslednje leto pa kolonialnega urada. 1937. je postal samostojna kolonija. Pičli dve desetletji potem, ko je Anglija zasedla Aden, si je zagotovila tudi otok Perim, ki leži v izvrstni legi ob južnem koncu Rdečega morja, kjer je to samo 25 km

široko. Perim je strahoten skalni otok in mogočna trdnjava, ki sijajno obvladuje prehod v Rdeče morje. Letno ima samo 59 mm padavin, kar že samo pove, kako težko mora biti tukaj življenje. Potovalci ne govorijo brez razloga o »žarečem peklu Bab-el-Mandeba«, kakor se imenuje južni preliv Rdečega morja. 310 km severno od Perima leži v tem morju, nedaleč od arabskega mesta Hodeide, otok Kamaran. Ta otok so si osvojili Angleži l. 1859., torej tudi že pred graditvijo Sueškega prekopa.

Zelo zgodaj so tudi Italijani mislili na kakšno pristanišče v Rdečem morju. Že l. 1865. je Sapeto predlagal pristanišče Aduli na abesinski obali. Sedaj ima Italija primerno pristanišče v Asabu, ki je oddaljen samo 85 km od Perima in 165 km od Adena. Graditi so ga začeli l. 1938. in bo menda kmalu dokončano, če ga ne bodo uničili vojni dogodki. Asab je dovozno pristanišče za Abesinijo, kar je pa za Italijane v sedanjem položaju seveda brez pomena. Ima radijsko in kabelsko postajo, od tod pa vodi tudi moderna avtomobilska cesta preko znanega Desieja v Adis Abebo.

Kadar gore petrolejski rezervoarji

Učinek napada nemških strmoglavcev na petrolejske rezervoarje v francoskem pristanišču Le Havre

Tehtnica odloča o življenju in smrti

Naprava, ki spominja na dobo inkvizicije

V holandskem mestecu Oudewatru, severno od Rotterdamu, umajo znamenito tehtnico, najbolj znano med tistimi, s katerimi so v starih časih tehtali čarovnice. Po nekem poročilu iz tega kraja je ostalo poslopje v katerem so hranili to tehtnico, med boji na Holandskem nepoškodovano.

Inkvizicija, ki je zasledovala čarovnice, je trdila, da morajo imeti čarovnice abnormno lahka telesa, saj so znale po tedanji

verji vendar na metlah in drugih takšnih rečeh letati skozi zrak. Že sama majhna telesna teža je zadostovala, da je utrdila sum glede čarovništva in da je spravila nesrečnico na grmado. Pri tehtanju pa so pomagali inkvizicije pogostoma pošteno sleparili.

Cesar Karel V. se je na nekem svojem potovanju skozi Nizozemsko prepričal, da so bili tehtalni mojstri v Oudewatru posebno točni utežni. Zato je dal Oudewatru privileg, da sme njegova tehtnica v dvomljivih primerih odločati. Iz vse države so pošiljali čarovništva osumljene osebe v to mesto, da bi jih tam stehali. Oudevaterska tehtnica je v nešteti primerih odločila o življenju in smrti nesrečnih ljudi.

Bršljanovi listi

namesto mila

V dunajski višji šoli za gospodinjske predmete preiskujejo in preskušajo med drugim vsa nadomestila, ki prihajajo v vojnem času za gospodinjstva v poštev. Tako perila tam ne perejo več z milom, temveč s prevretkom bršljanovih listov. Ta pralni pripomoček se je baje dobro obnesel.

Proizvodnja sladkorja v Rusiji

Medtem ko je l. 1913 v Rusiji vsa površina, na kateri so pridelovali sladkorno peso, znašala 648.000 ha, je merila lanske leto že 1.200.000 ha. Letno pridelava Rusija 26 milijonov metrskih stotov sladkorja, tako da je glede tega na prvem mestu med vsemi deželami na svetu.

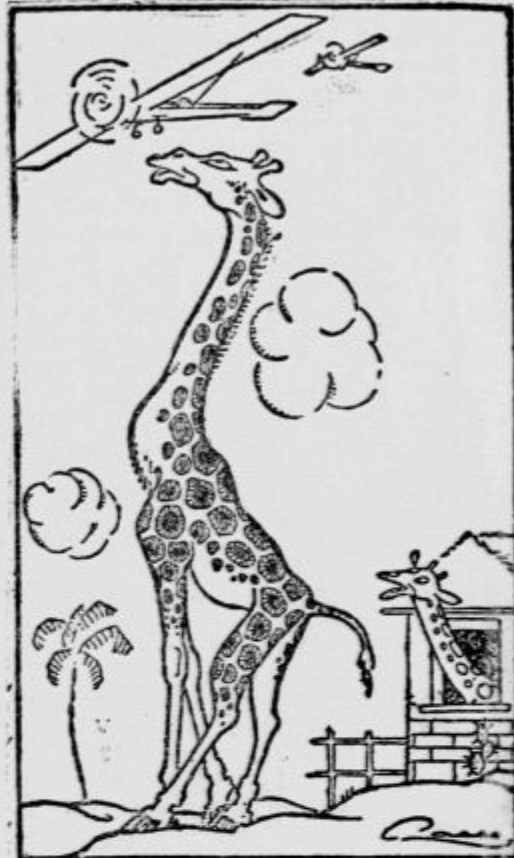
A NEKDOTA

Po tretjem dejanju nadvse dolgočasne komedije se je Tristan Bernard pripravil, da zapusti gledališče.

»Kam, mojster?« ga je vprašal neki znanec. »Igra še ni končana!«

»Baš zaradi tega grem!« je odgovoril Bernard in izginil.

VSAK DAN ENA

Mlada žirafa svoji materi: »Mati, prosim te, pazi se, kadar greš čez cesto!« (Buen Humor)

MICHEL ZAVAO:

154

Don Juan

ROMAN.

»To pomeni,« je dejal, »da ne more v policijskih opravkih nič nadomestiti dveh najnevarnejših ogleduhov, ki jima je ime Ljubezen in Sovraštvo. Videl sem, da imate v sebi oba. V vsem, kar zadeva Ponthusovo izsleditev, sem se zanašal zgolj na vas.«

»Naj bo,« je zamišljeno dejal Loraydan. »Vse kako me je stvar mnogo stala.«

»Koliko?«

»Stirideset tisoč liber.«

»Lep denar,« je rekel Croixmart s tako nejevernim poudarkom, da bi bil Loraydan v vsakem drugem položaju vzrojil.

»Gospod veliki profos,« je odvrnil in skomignil z rameni, »vidim, da dvomite o moji navedbi, a to je postranska stvar. Dal bi bil tudi sto tisoč liber.«

»Verujem vam,« je dejal Croixmart.

Naglo si je nekaj zapisal na papir in nadaljeval: »Teh stirideset tisoč liber vam bo vrnjenih, gospod prof. In skričališče gospoda de Ponthusa, pravite...«

Njegovo skričališče je v Ulici svetega Dioniza, nasproti gostilne pri »Vedeževalki«, v hiši neke ženske, ki ji pravijo gospa de Ponthusa. Zdej imate vi besedo, gospod veliki profos! Ponthus

mora spati drevo pod oboki podzemeljskih ječ v Templu! Preden mine ura...«

To je bil trenutek, ko je Bel-Argent nehal prisluškovati. Preden mine ura! Beseda ga je zadela kakor bič. Groza ga je prešinila. Kajti izza boja v Arronskem dvorcu, kjer je bil rešil Klotarju življenje, je Bel-Argent ljubil svojega gospodarja kakor nikoli prej.

Bel-Argent torej ni hotel dalj poslušati. Odšel je... Pa ni bilo prav, da je šel.

»Preden mine ura?« je ponovil Croixmart. »To ni mogoče. Z obkolitvijo hiše v Ulici svetega Dioniza moram počakati noči, da opravim skričanje, kar je treba opraviti. Ne gre, da bi se ljudstvo plašilo. Prijetje plemiča je za preprostega človeka zmerom nevaren zgled.«

»A kaj, če do večera...«

»Od tega trenutka naprej je Ponthus v mojih rokah!« je hladno odrezal veliki profos.

Potrkal je s kladivcem ob mizo. Majhna vrata so se odprla. V sobo je stopil človek, podoben morskemu pajku, in se urno približal mizi. Bil je majhen, mršav in žilav množic z neopredeljivim obrazom, iz katerega so mu časih blisnile ostre oči. Grd je bil kakor smrtni greh in plešast.

»Lepoglavac,« je z izpremenjenim glasom vprašal Croixmart, »imaš kakega dobrega ogleduha pri rokah?«

»Imam, vaša prevzvišenost: Grobarja, ki...«

»Izvrstno. Odpravita se oba neutegoma v gostilno k »Vedeževalki!«

»Ulica svetega Dioniza. Poznam.«

»Nasproti gostilne je hiša neke gospe Dimancheve. Tam stanuje plemič, po imenu Klotar Ponthuški. Pazita nanj, ker ga moramo drevi prijeti.«

»Sledila ga bova na vsakem koraku,« je rekel Lepoglavac, »tako da bo mogel eden izmed naju vsak trenutek poročati vaši prevzvišenosti, kje lahko prime tega vrlega plemiča.«

»Dobro služabnik si, Lepoglavac. Idi in ne izgublaj časa.«

»Vsak po sto pištol dobita, kadar bo vrli plemič prijel!« je s hrupnim glasom dodal Loraydan.

Lepoglavac se je radostno zmrdnil, naprej zaradi obljubljenih tisoč liber, mimo tega pa zato, ker je vobče ljubil takšne odprave, ter odkobacal kakor morskaj pajek, ki se mu mudi.

Croixmart je vstal, rekoč:

»Zdej lahko sporočite njegovemu veličanstvu, da bo drevi gospod Ponthuški v Templu. Nič ga ne more rešiti prijeteja: sam bom navzočen.«

»Jaz takisto!« je dejal Loraydan.

V krčmi pri »Hidri« je ta čas Bel-Argent razložil Luretu in Pankraciju, za kaj gre, ter končal: »Tako je, vidita. Gospod Ponthuški je radodaren. Plačal vaju bo obilno. Ali je v tem nesrečnem Parizu kakšna steničja luknja, ki bi se mogel moj vrli vitez do jutri skriti vanjo?«

Pankracij Brazgotina je zmajal z glavo in menil: »Nikar ne devlji Pariza v nič...«

In Lure je pripomnil:

»V Parizu najdeš vse, kar hočeš. Tu imaš Louvre, tu imaš Temple... kdo, vraga, bi se upal iti po kralju v njegov Louvre? In kdo je tako pogumen, da bi šel v Temple lovit vrhovnega ječarja?«

Medica ju je delala povsem ravnodušna.

Bel-Argent ju je stresel za ramena.

»Skrinja gospoda de Ponthusa, naša skrinja, je polna zlata,« je slovesno zatrdil. »Torej nikar ne gobezdajta, podvizajta se.«

»Pustolovščina mi diši kakor polič medicine,« je rekel Pankracij. »Iztrgati tega človeka, čeprav je samo plemič, iz profosovih krempljev, bi mi bilo srčno veselje.«

»Kakopak, veselje, dasi ni rokovanja,« je menil Lure; »in še posebno veselje, ker praviš, da se valja v zlatu. Ta trn mu bo treba izdreti,« je dodal, ne da bi jasno povedal, kaj misli s tem: da je treba Ponthusa rešiti ali da bi ga kazalo oropati.

»Treba ga je spraviti na varen kraj,« je zarenčal Bel-Argent.

»Na primer k Naši Gospe,« je sprožil Lure; »ta je obče priznana zatočišče.«

»Z Bogom!« je zarohnel Bel-Argent, treščil s pestjo ob mizo in vstal.

»Ali pa k »Ježu« v Sekirni ulici,« je hitro dejal Pankracij.

»Saj tako sem mislil,« je rekel Lure. »To bi bilo zavetje, da. Noben redar se ne upa tja. Kar pa zadeva oglede, jih Alcindora ubija že s tem, da jih pogleda.«

